

Favrskov Kommune
31. august 2015

Budgetforslag 2016-19

Udarbejdet af
Socialdemokraterne, Venstre, Dansk Folkeparti,
Det Konservative Folkeparti, Socialistisk Folkeparti og
Dan Jensen (uden for partierne)

Indhold

1. Indledning	Side 3
2. Budgetforslaget i hovedtræk	Side 6
3. Driftsbudgettet	Side 11
4. Anlæg	Side 17
5. Budgetforslagets samlede økonomi	Side 21
6. Den videre budgetproces	Side 22

1. Indledning

Budgetlægningen for 2016-19 i Favrskov Kommune tager udgangspunkt i budgettet for 2015-18, hvor der er balance i økonomien i 2015. Til gengæld viser budget 2015-18, at overskuddet på de ordinære poster vil blive reduceret i 2016-18 med 25-30 mio. kr. årligt. Det skyldes bl.a., at Favrskov Kommune taber på refusionsomlægningen på beskæftigelsesområdet – primært som følge af en ændring i udligningssystemet. Det bemærkes endvidere, at der i budget 2015-18 blev indarbejdet en skattelettelse gældende fra 2016.

I budget 2016-19 har det været nødvendigt at øge budgettet på integrationsområdet på grund af et stigende antal flygtninge. Kommunerne kompenseres under ét for disse merudgifter. Da Favrskov Kommune modtager flere flygtninge end landsgennemsnittet for kommunerne, får Favrskov Kommune merudgifter på godt 2 mio. kr. i 2016 og yderligere ca. 3 mio. kr. årligt de efterfølgende år – udover det beløb kommunen kompenseres med.

Samtidigt har der på handicap- og psykiatriområdet de seneste år været en meget større tilgang end forventet af borgere med behov for særligt specialiserede og dyre tilbud. Selv om der er blevet tilført yderligere resurser til området i de tidligere års budgetter, skal Byrådet i forbindelse med budgetprocessen tage stilling til, om området skal tilføres yderligere ca. 12 mio. kr. i budget 2016-19.

Budgetforslag 2016-19 bygger i øvrigt på økonomaftalen mellem KL og Regeringen, hvor der fra 2016 indføres et særligt omprioriteringsbidrag til staten. Det betyder som udgangspunkt, at kommunernes bloktilskud skal reduceres med 1 procent hvert år svarende til 2,4 mia. kr. Kommunerne får dog tilbageført 1,9 mia. kr. i 2016, hvilket betyder, at Favrskov Kommune i 2016 kun mister 4 mio. kr. i bloktilskud. Det er uvist hvor mange penge, der føres tilbage til kommunerne i 2017-19, og om der vil være krav om, hvad eventuelle tilbageførte penge skal anvendes til. Det vil formodentlig blive afklaret i de kommende års økonomiforhandlinger mellem KL og Regeringen samt i finanslovsforhandlingerne. Der skal derfor i forbindelse med dette års budgetlægning foretages en vurdering af, hvor stor en andel af omprioriteringsbidraget, der forventes tilbageført til kommunerne. Hvis der ikke tilbageføres penge fra omprioriteringsbidraget, vil Favrskov Kommunes bloktilskud i 2017 blive reduceret med 20 mio. kr., ca. 40 mio. kr. i 2018 og 61 mio. kr. i 2019.

I forbindelse med økonomaftalen for 2016 blev det også aftalt, at den hidtidige ældremilliard (hvor kommunerne efter en særlig fordelingsnøgle og ansøgningsprocedure fik yderligere resurser til ældreområdet), blev overført til bloktilskuddet til almindelig finansiering af kommunernes samlede udgifter. Der skal derfor i budgetprocessen tages stilling til, hvordan Favrskov Kommunes andel af den hidtidige ældremilliard skal anvendes. I den forbindelse er der udarbejdet et administrativt forslag til anvendelse af pengene inden for ældreområdet svarende til ca. 8 mio. kr.

I økonomaftalen er der endvidere afsat et ekstraordinært finansieringstilskud til kommunerne i 2016 på 3,5 mia. kr. på landsplan. Favrskov Kommunes andel heraf udgør ca. 12,5 mio. kr., hvilket er halvdelen af, hvad Favrskov Kommune modtog i 2015. Det ekstra finansieringstilskud gør det muligt at øge anlægsrammen i 2016. Det ekstra finansieringstilskud er ikke videreført i overslagsårene, hvorfor anlægsrammen i budgettets overslagsår er lavere end i 2016.

Byrådet var 20. og 21. august 2015 på budgetseminar for at drøfte budgettet for 2016-19.

Det tekniske budget, som dannede baggrund for Byrådets budgetseminar, viste et overskud på den ordinære drift på 57,0 mio. kr. i 2016. Som følge af omprioriteringsbidraget på 1 procent årligt falder overskuddet i det tekniske budget markant i alle overslagsårene, og i 2019 viser det et underskud på 10,3 mio. kr. på den ordinære drift.

Den økonomiske situation forud for Byrådets budgetseminar fremgår af nedenstående:

Økonomioversigt 14. august 2015				
Skattefinansieret område	Teknisk budget			
Mio. kr.	2016	2017	2018	2019
Ordinære poster				
Finansiering	-2.631,1	-2.672,0	-2.711,4	-2.739,7
Drift	2.570,4	2.576,1	2.587,1	2.590,4
Pris og lønstigning		51,2	100,7	152,5
Renter	3,7	5,3	6,3	7,1
Ordinære poster i alt	-57,0	-39,4	-17,3	10,3
Særlige poster				
Anlæg	115,7	78,9	77,1	77,1
Teknisk budgetpulje - overførsler ml. årene årene	10,0	10,0	10,0	10,0
Mindreudgift til tjenestemandspensioner	-5,5	-5,5		
Ekstraordinært finansieringstilskud	-12,5			
Ekstraordinært tilskud folkereformen	-4,0	-2,0		
Mindreudgift - forsikrede ledige	-7,0	-7,0		
Særlige poster i alt	96,7	74,4	87,1	87,1
Finansposter				
Lånoptagelse	-45,9	-16,8	-12,8	-12,8
Afdrag på lån	21,9	24,0	25,5	26,7
Kort og Langfristede poster	-10,5	-10,4	-10,4	-10,3
Finansposter i alt	-34,5	-3,2	2,3	3,6
Resultat ekskl. Jordforsyning og ældreboliger	5,2	31,8	72,1	101,0

Til brug for de politiske drøftelser på budgetseminaret 20. og 21. august 2015 havde Byrådet bedt administrationen om at udarbejde forslag til årlige reduktioner på 2 procent af serviceudgifterne samt tværgående reduktioner og reduktioner inden for beskæftigelsesområdet.

Der var således udarbejdet forslag til reduktioner svarende til i alt 45 mio. kr. i 2016 stigende til ca. 53 mio. kr. i 2019. Herudover var der udarbejdet forslag til udvidelser på ca. 9 mio. kr. svarende til 0,5 procent af serviceudgifterne samt ekstra forslag til udvidelser af budgettet til handicap- og psykiatriområdet med 12 mio. kr. årligt (budgetpres) og udvidelse af budgettet til ældreområdet på ca. 8 mio. kr. årligt (ældremilliarden).

25. og 27. august 2015 fortsatte de politiske forhandlinger om budgetforslag 2016-19. Resultatet af forhandlingerne foreligger nu i form af **Budgetforslag 2016-19**, som fremsendes til 1. behandling på Økonomiudvalgsrådet onsdag den 2. september 2015.

Budgetforslaget sendes i offentlig høring i perioden 3. - 16. september 2015.

I forlængelse af høringsperioden mødes partierne bag budgetforslaget for at gennemgå og drøfte høringssvarene med henblik på udarbejdelsen af det endelige budget for 2016-19.

2. Budgetforslaget i hovedtræk

I forhold til det tekniske budget er der indarbejdet følgende ændringer i budgetforslag 2016-19:

Udvidelser og reduktioner i driftsbudgettet

De samlede bruttoændringer i hele budgetperioden fra det tekniske budget til budgetforslaget er vist i nedenstående tabel.

Driftsbudget	2016	2017	2018	2019
	----- mio. kr. -----			
Reduktioner i alt	-36,2	-39,0	-40,2	-41,2
Udvidelser i alt	22,6	23,2	22,5	24,4
Nettoreduktion	-13,6	-15,9	-17,7	-16,9

Budgetforslag 2016-19 viser en samlet nettoreduktion af driftsbudgettet på 13,6 mio. kr. i 2016 stigende til 16,9 mio. kr. i 2019. I disse tal indgår en udvidelse af budgettet til handicap- og psykiatriområdet med 12,0 mio. kr. i 2016 og 2017 og 11,4 mio. kr. i 2018 og 2019. Endvidere indgår en udvidelse af ældrebudgettet på ca. 7,9 mio. kr., idet Favrskov Kommunes andel af ældremilliarden er tilbageført til ældreområdet.

De konkrete forslag til reduktioner og udvidelser fra dette års budgetlægning fremgår senere.

Tekniske ændringer

I forhold til det tekniske budget er budgettet til aktivitetsbestemt medfinansiering af sygehusene blevet forbedret. Det skyldes to forhold. For det første er der i slutningen af august 2015 indgået en aftale mellem Regeringen og regionerne om sygehusaktiviteten i 2016. Aftalen betyder, at kommunernes bloktilskud forhøjes med 0,9 mia. kr. i forhold til den aftale, der blev indgået mellem KL og Regeringen 3. juli 2015. Det giver Favrskov Kommune en merindtægt på 7,5 mio. kr. i 2016 og 7,0 mio. kr. i budgettets overslagsår.

For det andet er regionernes aktivitetsniveau generelt højere end aftalt, hvilket betyder merudgifter for kommunerne. Men kommunerne får tilbagebetalt de udgifter, der ligger over det aftalte niveau mellem Regeringen og regionerne. Det vurderes, at Favrskov Kommune på den baggrund vil få tilbagebetalt 8,0 mio. kr. i 2016, og at dette kan videreføres i budgettets overslagsår.

Udover ændringerne i den aktivitetsbestemte medfinansiering er der indarbejdet merudgifter til refusionsomlægningen på 2,5 mio. kr. årligt i 2016-19, mindreudgifter til demografi på 2,0 mio. kr. årligt fra 2016 til 2019. Endelig er der indarbejdet merindtægter fra udligningsordninger som følge af flere flytninge på 1,5 mio. kr. årligt i 2017-19.

Forudsætning om Regeringens omprioriteringsbidrag

I budgetforslaget er det forudsat, at halvdelen af Regeringens omprioriteringsbidrag kommer tilbage til kommunerne som 'frie penge', som den enkelte kommune selv kan disponere. Det betyder, at reduktionen i bloktilskuddet reduceres til 10 mio. kr. i 2017 samt 20 og 30 mio. kr. i 2018 og 2019.

Anlæg

Anlægsrammen til det skattefinansierede område ekskl. jordforsyningen udgør i budgetforslag 2015-18:

Mio. kr.	2016	2017	2018	2019
Anlæg	148,8	88,2	79,7	79,2

Lånoptagelse

Favrskov Kommune har søgt Social- og Indenrigsministeriet om andel i tre lånepuljer. Der er søgt om låneramme på 9,2 mio. kr. indenfor puljen afsat til små kommuner med behov for større strukturelle investeringer, 22,6 mio. kr. til projekter med effektiviseringspotentiale og 9,1 mio. kr. fra den ordinære lånepulje

Endelig er der søgt om tilskud på 20 mio. kr. fra puljen til vanskeligt stillede kommuner.

Favrskov Kommune har 28. august 2015 modtaget tilsagn om låneramme på 6,0 mio. kr. til projekter med effektiviseringspotentiale, men er ikke kommet i betragtning til de to andre lånepuljer. Ligeledes er Favrskov Kommune ikke kommet i betragtning til puljen til særligt vanskeligt stillede kommuner. Den tildelte låneramme er 1,5 mio. kr. mindre end forudsat i det tekniske budget.

Herudover er der i 2016 indarbejdet lånoptagelse på 4,0 mio. kr. i forbindelse med etablering af energibesparende foranstaltninger (Energibanken), 20,0 mio. kr. vedr. ESCO-projekter på folkeskoleområdet og 13,1 mio. kr. vedr. ESCO-projekter på vejbelysningsområdet samt 1,3 mio. kr. vedr. lån til indefrysning af ejendomsskat. Den samlede lånoptagelse i budgetforslaget udgør således 45,9 mio. kr.

Den budgetterede lånoptagelse i alle budgettets år kan specificeres således:

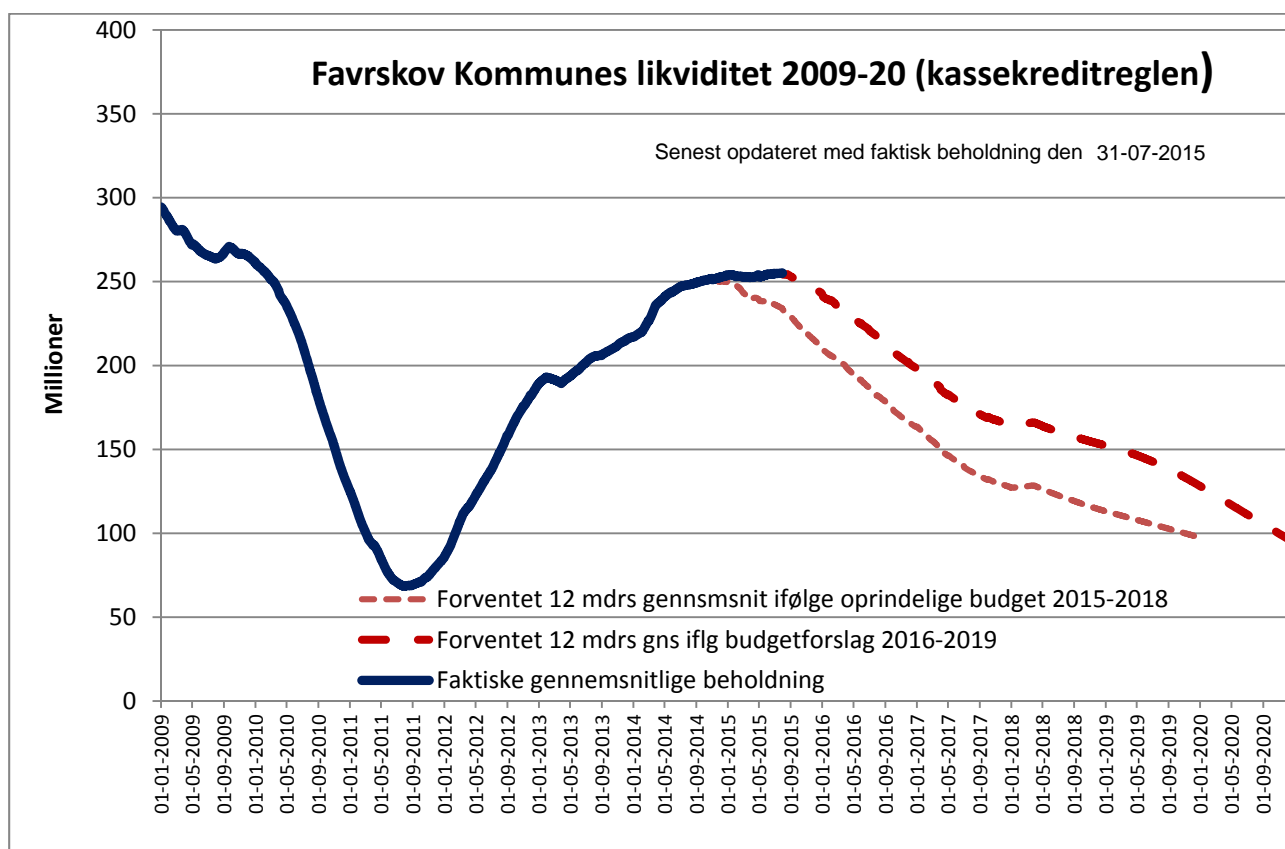
Mio. kr.	2016	2017	2018	2019
ESCO – vejbelysning	-13,1	-3,5		
ESCO – skoleområdet	-20,0			
Energibanken	-4,0	-4,5	-4,0	-4,0
Lånepuljer fra Social- og Indenrigsministeriet	-6,0	-6,0	-6,0	-6,0
Lån til betaling af ejendomsskat	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
I alt	-44,4	-15,3	-11,3	-11,3

Det bemærkes, at anlægsprojektet til ESCO på skoleområdet i budgetforslaget udgør 26,65 mio. kr. i 2016. I forbindelse med vedtagelsen af budget 2015-18 blev det imidlertid aftalt, at der kun skulle budgetteres med lånoptagelse på 20,0 mio. kr. i 2016 til ESCO på skoleområdet.

Kassebeholdningen

Budgetforslaget indeholder et kasseforbrug på 95,0 mio. kr. i alt over i de fire budgetår.

Med baggrund i budgetforslaget er der udarbejdet en prognose for udviklingen i kassebeholdningen opgjort som 12-måneders gennemsnit. Prognosen dækker frem til ultimo 2019. Udviklingen i kassebeholdningen fra 2010 til 2020 er vist i nedenstående figur.

Øvrige budgetområder

Budgetlægningen indenfor jordforsyningsområdet og ældreboliger er endnu ikke færdig.

2.1. Politiske aftaler

Som supplement til de konkrete forslag til reduktioner og udvidelser (afsnit 3) er partierne bag budgetforslaget enige om følgende:

Udmøntning af skattelettelse

I budget 2015-18 blev der indarbejdet en skattelettelse på 0,1 procent fra 2016. Denne skattelettelse er videreført i budgetforslaget for 2016-19. Skattelettelsen er indarbejdet i form af en reduktion i grundskyldspromillen fra 24,32 til 23,32 fra 2016.

Aarhus Lufthavn

Der skal primo 2016 tages særskilt politisk stilling til Favrskov Kommunes fremtidige engagement i Aarhus Lufthavn A/S. Som led heri skal det afklares, om der skal ske et yderligere økonomisk indskud i lufthavnen i hvert af årene 2016 og 2017 på 1.170.000 kr. svarende til kommunens andel af et forventet samlet behov for kapitaltilførsel på 30 mio. kr.

Hvis Aarhus Kommune beslutter at arbejde videre med planerne om at flytte lufthavnen til en ny placering, vil Favrskov Kommune tage sit ejerskab af Aarhus Lufthavn op til revurdering.

Trinbræt i Laurbjerg

Den politiske aftale i budget 2015-18 om kommunal medfinansiering på op til 5 mio. kr. til en løsning, som kan føre til etableringen af et trinbræt i Laurbjerg fastholdes. Tilsagnet er betinget af, at der fra statslig side åbnes for muligheden, og at der kan tilvejebringes eventuel yderligere finansiering fra anden side.

Rehabilitering, nærvær og trivsel på plejecentrene

Hvis Favrskov Kommune tilføres midler til ældreområdet i 2016 og i overslagsårene fra Regeringens særlige omprioriteringsbidrag, afsættes der 800.000 kr. årligt til aktiviteter på kommunens plejecentre. Aktiviteterne skal styrke den aktive livsudfoldelse og retter sig derfor mod bevægelse, motion og andre tiltag, der giver liv på centrene. Tilsvarende aktiviteter har tidligere været finansieret via ældremilliarden, som kommunen efter ansøgning modtog sin forholdsvise andel af i 2014 og 2015.

Målrettet markedsføringsindsats

Økonomiudvalget skal primo 2016 drøfte, hvordan Favrskov Kommune i højere grad målretter markedsføringsindsatsen for at styrke og synliggøre kommunens generelle omdømme som en attraktiv kommune at bo og leve i. Den konkrete markedsføringsindsats skal ske indenfor det samlede budget til markedsføringstiltag i 2016 på 614.000 kr. Det betyder, at alle hidtidige markedsføringsmæssige tilskud tages op til revurdering.

Fiskeforholdene i Gudenåen

Det videre arbejde med planerne om at øge fiskebestanden og forbedre fiskeforholdene i Gudenåen ved Ulstrup afventer, at der foreligger en løsning for åens forløb ved Tangeværket/Tange Sø. Der samarbejdes med Viborg, Silkeborg og Randers kommuner.

Frivilligt mentorkorps til unge ledige

Der skal sættes yderligere fokus på at få unge i uddannelse eller beskæftigelse via frivillige mentorer. Ordningen skal ses som et supplement til den kommunale beskæftigelsesindsats.

En række kommuner har gode erfaringer med, at et frivilligt mentorkorps understøtter unges vej til uddannelse og job. Der skal ultimo 2015 fremlægges et forslag til Arbejdsmarkedsudvalget om etablering af en frivillig mentorordning i Favrskov Kommune, herunder forslag til organisering og finansiering.

Adgangsforhold til Hadsten Lokalarkiv

Der skal etableres bedre adgangsforhold for handicappede og gangbesværede til Hadsten Lokalarkiv. Arbejdet finansieres via puljen til genopretning, ombygning og renovering af kommunale bygninger (A-232).

3. Driftsbudgettet

Ifølge den vedtagne proces for budget 2016-19 havde administrationen til opgave at udarbejde forslag til henholdsvis driftsreduktioner på 2 procent af serviceudgifterne (35,6 mio. kr.) og driftsudvidelser på 0,5 procent af serviceudgifterne (8,9 mio. kr.). Forslagene til reduktioner og udvidelser er fordelt på fagudvalgene i forhold til udvalgenes andel af serviceudgifterne.

Herudover er der udarbejdet en række tværgående reduktionsforslag samt forslag til reduktioner af indkomstoverførslerne inden for Arbejdsmarkedsudvalgets områder.

Endvidere er der udarbejdet en udvidelsesblok til håndtering af budgetpresset på handicap- og psykiatriområdet samt yderligere to udvidelsesblokke på ældreområdet med henblik på at videreføre nogle af de aktiviteter, der tidligere var finansieret af ældre milliarder samt til finansiering af udgifter til friplejehjemmet i Sall og et nyt plejecenter i Hammel.

Herudover har de politiske partier i processen fremsat en række nye forslag til udvidelser af budgettet.

Forslagene til reduktioner og udvidelser har dannet baggrund for de politiske drøftelser og prioriteringer. Den politiske dialog og prioriteringsproces har ført til, at en række af forslagene er ændret med hensyn til beløbsstørrelser og indhold. Herudover indgår der nye forslag til udvidelser i budgetforslaget.

3.1. Reduktioner

Budgetforslaget indeholder følgende reduktioner i driftsbudgettet.

Forslag til reduktioner		2016	2017	2018	2019
Tværgående					
R-101	Effektivisering på alle områder	-13.350	-13.350	-13.350	-13.350
R-102	Reduktion af kompensation i forbindelse med barsel / adoption	-600	-600	-600	-600
R-103	Reduktion af pulje til fratrædelsesgodtgørelse	-500	-500	-500	-500
R-104	Reduktion af budgettet til arbejdsskader	-3.000	-2.500	-2.000	-2.000
R-105	Reduktion af fælles kompetenceudviklingsmidler	-522	-522	-522	-522
R-110ny	Besparelser på indkøb af varer og tjenesteydelser	-500	-500	-500	-500
Forslag til reduktioner: Tværgående i alt		-18.472	-17.972	-17.472	-17.472
Økonomiudvalget					
R-106	Reduktion af budgettet til kommissioner, råd og nævn	-100	-100	-100	-100
R-107	Reduktion i borgerservice og administration	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000

R-109	Reduktion af tilskud til Favrskov Erhvervsråd	-100	-100	-100	-100
Forslag til reduktioner: Økonomiudvalget i alt		-2.200	-2.200	-2.200	-2.200
Teknik- og Miljøudvalget					
R-201	Reduktion i budget for GudenåSamarbejdet	-90	-90	-90	-90
R-202	Reduktion af den kollektive trafik	-300	-300	-300	-300
R-203	Reduktion på belægningsarbejde på veje, stier og for- tove	-300	-300	-300	-300
R-204	Undersøgelser i forbindelse med lokalplaner	-50	-50	-50	-50
R-206	Reduktion på puljen til hovedrengøring	-50	-200	-200	-200
R-207	Planteservice på kulturhuse og administrationsbygninger	-70	-70	-70	-70
R-208	Reduktion i drifts- og servicepersonale	-375	-375	-375	-375
Forslag til reduktioner: Teknik- og Miljøudvalget i alt		-1.235	-1.385	-1.385	-1.385
Børne- og Skoleudvalget					
R-301	Kompetenceudviklingsmidler på skoleområdet	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
R-303	Konvertering af fagdelt undervisning i 8. og 9. klasse til understøttende undervisning	-185	-444	-444	-444
R-304	Konvertering af fagdelt undervisning i 0. klasse til under- støttende undervisning	-280	-673	-673	-673
R-306	Fritidsstruktur - §17.4-udvalget	-540	-540	-540	-540
R-308	Befordring til specialundervisning	-500	-500	-500	-500
R-309	Øget overgang fra børnehaver til førskoletilbuddet	-464	-1.539	-1.539	-1.539
R-310	Ændret områdestruktur i Hadsten – reduktion af én om- rådelederstilling	-368	-368	-368	-368
R-311	Færre områdeledere i Hammel og Hinnerup	-120	-496	-736	-736
R-313	Nedlæggelse af børnehaven Krudtuglen i Hammel	-86	-281	-324	-324
R-314	Nedlæggelse af Ulstrup Børnehave	-89	-234	-265	-265
R-316	Reduktion på det rammebelagte specialiserede social- område (børneområdet)	-188	-188	-188	-188
Forslag til reduktioner: Børne- og Skoleudvalget i alt		-4.320	-6.763	-7.077	-7.077
Social- og Sundhedsudvalget					
R-402	Omlægning af lederstilling til sygeplejerskestilling på Korttidsafsnittet i Hammel	-75	-75	-75	-75
R-403	Reduktion af lønudgifter til social- og sundhedselever	-525	-525	-525	-525
R-404	Nedlæggelse af daghjemmet for demente i Foldby	-568	-568	-568	-568

R-405	Indregning af elever i normeringen på ældreområdet	-500	-500	-500	-500
R-406	Reduktion i beredskabet for udadreagerende borgere	-500	-500	-500	-500
R-407	Reduktion af normeringen på plejecentret Tinghøj	-850	-850	-850	-850
R-409	Reduktion af akut-tilbud på handicap- og psykiatriområdet	-200	-200	-200	-200
R-410	Reduktion på det rammebelagte specialiserede socialområde (voksenområdet)	-1.050	-1.050	-1.050	-1.050
R-412	Forlængelse af undersøgelsesintervaller hos tandplejen	-300	-300	-300	-300
R-414	Reduktion af driftsbudgettet på træningsområdet	-288	-216	-216	0
Forslag til reduktioner: Social- og Sundhedsudvalget i alt		-4.856	-4.784	-4.784	-4.568
Arbejdsmarkedsudvalget					
R-502	Øget fastholdelse af sygemeldte medarbejdere på arbejdspladsen	-1.250	-1.250	-1.250	-1.250
R-503	Styrket fastholdelsesindsats overfor borgere i fleksjob	-296	-488	-650	-674
R-504	Nedbringelse af ledighedsperioden for aktivitetsparate kontant- og uddannelseshjælpsmodtagere	-780	-1.580	-2.795	-4.005
R-505	Besparelse på indsatsen til ledige og sygemeldte borgere	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500
Forslag til reduktioner: Arbejdsmarkedsudvalget i alt		-4.826	-5.818	-7.195	-8.429
Kultur- og Fritidsudvalget					
R-601	Reduktion i budgettet til lokaletilskud til de folkeoplysende foreninger og aftenskoler	-100	-100	-100	-100
R-603	Reduktion af Landsbyrådets budgetramme	-200	0	0	0
Forslag til reduktioner: Kultur- og Fritidsudvalget i alt		-300	-100	-100	-100
Forslag til reduktioner i alt		-36.209	-39.022	-40.213	-41.231

Til de foreslåede reduktioner er der nedenstående præciseringer. Der henvises i øvrigt til tillrettede og nye blokke.

R-101 Effektivisering på alle områder

Med henblik på at opretholde den bedst mulige service overfor borgerne er der i Favrskov Kommune gennem årene iværksat en lang række fælles og decentrale effektiviseringstiltag. I budget 2016-19 sættes der yderligere fokus på at identificere og realisere effektiviseringer på alle de kommunale serviceområder. Det øgede effektiviseringsfokus skal bl.a. ses i relation Regeringens omprioriteringsbidrag, der forudsætter, at der tilvejebringes effektiviseringer af den kommunale sektor på 1,0 procent hvert år fra 2016 til 2019.

Med baggrund heri vil alle budgetter til serviceudgifter blive reduceret med 0,75 procent fra 2016.

I udmøntningen af reduktionerne tages der hensyn til den høje grad af decentralisering, som præger Favrskov Kommune. Derfor har institutionerne frihed til at udmønte effektiviseringerne på hver deres måde. Effektiviseringerne kan for eksempel realiseres ved et lavere sygefravær, omlægning og nytænkning af arbejdsopgaver, færre afrapporteringer/evalueringer, øget digitalisering mv.

Det præciseres, at udmøntningen af reduktionerne som udgangspunkt skal ske uden servicemæssige konsekvenser for borgere og virksomheder. Det anerkendes, at nogle effektiviseringstiltag af borgerne kan opleves som serviceændringer eller -forringelser.

R-107 Reduktion i borgerservice og administration

Det samlede budget til administrationen reduceres med 2 mio. kr. fra 2016. Reduktionen udmøntes indenfor decentraliseringsaftalen med 1 mio. kr. indenfor fællesudgifter samt større budgetposter, som ikke er relateret til lønudgifter og 1 mio. kr. indenfor øvrig administration (administrative støttefunktioner og sekretariatsbetjening).

R-202 Reduktion af den kollektive trafik

Reduktionen er primært rettet mod tidlig hjemkørsel fra skolerne, som i dag kun anvendes i begrænset omfang. Det bemærkes, at transport til og fra svømmeundervisning fortsat vil finde sted og blive finansieret indenfor budgettet til kollektiv trafik.

R-301 Kompetenceudvikling på skoleområdet

Det bemærkes, at der fastholdes ekstra kompetenceudviklingsmidler til den samlede inklusionsindsats på skoleområdet på 592.000 kr. i 2016 og frem.

R-303 Konvertering af fagdelt undervisning i 8. og 9. klasse til understøttende undervisning

Budgettildelingsmodellen på folkeskoleområdet ændres, så den foreslåede konvertering fra fagdelt undervisning til understøttende undervisning i 8. klasse ændres fra 1,3 til 0,5 ugentlige lektioner. For 9. klasse ændres den foreslåede konvertering af fagdelt undervisning til understøttende undervisning fra 2,1 til 0,84 ugentlige lektioner.

Favrskov Kommunes vil dermed kunne tilbyde 0,8 og 1,26 ugentlig lektioner mere end ministeriets minimumstimal i henholdsvis 8. og 9. klasse fra skoleåret 2016-17.

R-304 Konvertering af fagdelt undervisning i 0. klasse til understøttende undervisning

Budgettildelingsmodellen på folkeskoleområdet ændres, så den foreslåede konvertering fra fagdelt undervisning til understøttende undervisning i 0. klasse ændres fra 4,29 til 1,7 ugentlige lektioner. Det betyder, at der i 0. klasse fra skoleåret 2016-17 vil kunne tilbydes 2,59 fagdelte undervisningslektioner mere end ministeriets minimumstal på 20 lektioner.

R-309 Øget overgang fra børnehaver til førskoletilbuddet

For at kunne realisere besparelsen ved at udbrede førskoletilbuddet til alle kommunens skoler (undtaget Præstemarksskolen, hvor der er rullende indskoling) foretages der de nødvendige bygningstilpasninger på Haldum-Hinnerup Skolen og Rønbækskolen (A-301).

Endvidere er forventningerne til, hvor mange børn der vil bruge førskoletilbuddet, ændret fra 100 procent til 90 procent.

R-409 Reduktion af akut-tilbud på handicap- og psykiatriområdet

Forslaget om at nedlægge den døgndækkede telefoniske rådgivningsvagt overfor borgere på handicap- og psykiatriområdet (akuttilbuddet) er ændret, så udgifterne til ordningen i stedet reduceres fra 400.000 kr. til 200.000 kr. Ændringen sker med baggrund i, at der kun er registreret ganske få henvendelser pr. uge.

3.2. Nye reduktioner

R-110ny Besparelser på indkøb af varer og tjenesteydelser

Kommunens indkøbsfunktion blev i forbindelse med Budget 2015-18 udvidet med en stilling med henblik på yderligere besparelser på kommunens indkøb af varer- og tjenesteydelser. Der blev derfor budgetteret med en ekstra indkøbsbesparelse på 1,5 mio. kr. brutto i 2015 og frem. De budgetterede besparelser er nu opnået, og på den baggrund indarbejdes yderligere besparelser på 0,5 mio. kr. årligt fra 2016 på indkøb af varer og tjenesteydelser ved udbud.

3.3. Udvidelser

Budgetforslaget indeholder følgende udvidelser i driftsbudgettet.

Forslag til udvidelser		2016	2017	2018	2019
Økonomiudvalget					
U-101	Styrkelse af indsatsen på plejefamilieområdet	400	400	400	400
U-104ny	Styrkelse af den virksomhedsrettede erhvervsservice	500	500	500	500
Forslag til udvidelser: Økonomiudvalget i alt		900	900	900	900
Teknik- og Miljøudvalget					
U-202	Vådorråde- og vandløbsprojekter for vandområdeplan 2015-2021	300	430	430	430
U-204	Rammebeløb til drift af Hadbjerg Folkeskov	60	60	40	40
Forslag til udvidelser: Teknik- og Miljøudvalget i alt		360	490	470	470
Børne- og Skoleudvalget					
U-302	Specialklasser – understøttende undervisning	278	667	667	667
U-303	Musik og bevægelse til folkeskolens yngste elever	131	131	131	131
U-307ny	Psykologhjælp til unge	600	600	600	600
Forslag til udvidelser: Børne- og Skoleudvalget i alt		1.009	1.398	1.398	1.398

Social- og Sundhedsudvalget					
U-402	Styrkelse af demensindsatsen i Favrskov Kommune	318	318	318	318
U-403	Omlægning af aktiviteter på ældreområdet	4.035	3.467	3.467	3.467
U-404	Øgede udgifter til plejehjemspladser og flere korttidspladser	3.815	4.383	4.383	6.201
U-406	Udvidelse af tilskud til Café AG i Sundhedscentret i Hadsten	200	200	200	200
U-407	Øgede udgifter som følge af tilgang af flere borgere på handicap- og psykiatriområdet	12.000	12.000	11.400	11.400
Forslag til udvidelser: Social- og Sundhedsudvalget i alt		20.368	20.368	19.768	21.586
Forslag til udvidelser i alt		22.637	23.156	22.536	24.354

Til de foreslåede udvidelser er der nedenstående præciseringer. Der henvises i øvrigt til tillrettede og nye blokke.

U-204 Rammebeløb til drift af Hadbjerg Folkeskov

Der afsættes et årligt rammebeløb til drift af Hadbjerg Folkeskov.

3.4. Nye udvidelser

U-104ny Styrkelse af den virksomhedsrettede erhvervsservice

I forlængelse af dialogmøder med erhvervslivet og repræsentanter for forskellige erhvervsaktører i foråret 2015 afsættes der 500.000 kr. til at forbedre den kommunale service overfor erhvervslivet.

Økonomiudvalget præsenteres primo 2016 for forslag til, hvordan der kan laves enkle evalueringer af kommunens daglige erhvervsrettede service med henblik på at identificere mulige forbedringsområder. Hovedparten af resurserne skal anvendes til at iværksætte konkrete tiltag, der kan øge tilgængeligheden til kommunens forskellige servicefunktioner for erhvervslivet. Tiltagene skal bl.a. bidrage til at forbedre mulighederne for en hurtig og direkte kontakt til de relevante ledere og medarbejdere – ved personligt fremmøde, telefonisk og digitalt.

U-307ny Psykologhjælp til unge

Der oprettes et nyt tilbud om psykologhjælp til unge mellem 15-25 år, der vurderes at have særligt behov for støtte. Tiltaget er primært af forebyggende karakter, og det skal bidrage til at unge i Favrskov Kommune med behov for psykologhjælp har mulighed for hurtig og gratis adgang til psykologbistand hos kommunen. På længere sigt skal tilbuddet medvirke til at reducere udgifterne på de specialiserede socialområder for børn, unge og voksne, og det skal derfor ses i sammenhæng med budgetudvidelsen til handicap- og psykiatriområdet.

Tilbuddet skal bygge på et tværfagligt samarbejde mellem børne- og ungeområdet og voksenhandicapområdet. Der afsættes 600.000 kr. årligt til tilbuddet.

4. Anlæg

Til Byrådets budgetseminar blev der fremlagt forslag til anlægsønsker inden for det skattefinansierede område (ekskl. jordforsyningen) på i alt 488 mio. kr. – bl.a. med baggrund i indhentede forslag fra foreninger, institutioner mv. Hertil er der på Byrådets budgetseminar og under de politiske forhandlinger kommet yderligere forslag til anlægsprojekter.

I budgetforslaget for 2016-2019 har Byrådet prioriteret følgende skattefinansierede anlæg:

Forslag til anlæg		2016	2017	2018	2019
Økonomiudvalget					
A-101	Planrelaterede opgaver	400	0	0	0
A-102	Nedrivningspulje	300	350	400	400
A-103	Nedrivning og forberedende arbejde i Dommerparken i Hammel	1.100	5.000	5.000	4.500
A-104	LAG-samarbejde mellem Favrskov og Randers	635	635	635	635
A-105	Grundkapitalindsat til almene boliger	5.000	3.000	3.000	3.000
A-107	Undersøgelse/forbedring af mobildækning i Favrskov Kommune	200	0	0	0
Forslag til anlæg: Økonomiudvalget i alt		7.635	8.985	9.035	8.535
Teknik- og Miljøudvalget					
A-201	Indsatsplaner til drikkevandsbeskyttelse	360	360	0	0
A-203	Udmøntning af klimaplan	750	750	750	750
A-205	Revision af vandløbsregulativer	600	600	0	0
A-207	Forbedring af adgangsforhold på trækstien	500	0	0	0
A-210	Genopretning af asfaltbelægninger	9.200	9.200	9.200	9.200
A-211	Infrastrukturfond	0	3.000	3.000	3.000
A-212	Investering i nyt vintermateriel	500	500	500	500
A-214	Projekter afledt af Cykelstiplan 2015	2.000	2.000	2.000	2.000
A-215	Projekter afledt af Trafiksikkerhedsplanen	1.000	1.000	1.000	1.000
A-216	Renovering af broer	1.600	1.440	1.440	1.440
A-217	Renovering af fortove	800	800	800	800
A-218	ESCO på vejbelysning	13.050	3.473	0	0
A-219	Vejharmonisering	3.500	3.500	0	0
A-220	Rekreativ bearbejdning af tekniske anlæg	300	300	300	300
A-221	Særlige planlægningstiltag i centerbyerne	150	150	150	150

A-222	Energibank	4.000	4.000	4.000	4.000
A-223	Energibank – medfinansiering af renovering af Bakkehuset på Præstemarkskolen	0	500	0	0
A-224	ESCO på skoleområdet	26.650	0	0	0
A-225	Følgearbejder i forbindelse med skolernes ESCO-projekt	2.500	0	0	0
A-226	Kloakseparering, kommunale bygninger i Ulstrup	1.575	150	0	0
A-227	Lagerfaciliteter til frivillige	100	0	0	0
A-228	Parkeringspladser ved ny hal i Hadsten	0	2.000	0	0
A-229	Parkeringspladser ved Ny Ellebo	500	0	0	0
A-231	Pulje til belægninger og udearealer ved kommunale institutioner	500	500	500	500
A-232	Pulje til genopretning, ombygning og renovering af kommunale bygninger	12.500	12.500	25.000	25.000
A-233	Pulje til indeklimaforbedringer i kommunale bygninger	2.000	2.000	2.000	2.000
A-235	Ventilationsanlæg på skoler	6.000	7.300	4.600	0
A-237ny	Flygtningeboliger	11.200	1.200	1.200	1.200
Forslag til anlæg: Teknik- og Miljøudvalget i alt		101.835	57.223	56.440	51.840
Børne- og Skoleudvalget					
A-301	Førskoletilbud på Haldum-Hinnerup Skolen og Rønbækskolen	3.000	300	0	0
A-302	SFO-klub på Østervangskolen	250	0	0	0
A-303	Ungdomsklub og fritidsklub ved Hadsten Skole	0	3.746	0	0
A-304	Fritidstilbud og ungdomsklub på Gården i Hammel	500	0	0	0
A-306	Bygnings- og skimmelrenovering af Bakkehuset på Præstemarkskolen	0	5.119	0	0
A-307	Opgradering af faglokaler og bygningstilpasninger	500	500	500	500
A-308	Pædagogisk IT på dagtilbuds- og skoleområdet	750	750	750	750
A-309	Pulje til vedligeholdelse af legepladser mm. i daginstitutioner og skoler	500	500	500	500
A-310	Udvidelse af Naturbørnehaven i Ulstrup	1.350	0	0	0
A-311	Udvidelse af Naturbørnehaven Klintholm	2.000	0	0	0
A-312	Sammenlægning af daginstitutioner i Hadsten	2.700	0	0	0
A-313	Samling af familiecentret	2.500	0	0	0
Forslag til anlæg: Børne- og Skoleudvalget i alt		14.050	10.915	1.750	1.750
Social- og Sundhedsudvalget					
A-401	Løbende renovering og vedligeholdelse, ældreområdet	750	1.000	1.000	1.000

A-402	Nyt plejecenter i Hammel med 60 boliger, 18 kort-tidspladser og 3 akutpladser	9.240	4.970	6.015	12.028
A-403	Løbende renoveringer og vedligeholdelse, Handicap og Psykiatri	500	750	750	750
A-405	Nyt botilbud og aktivitetstilbud på Elbæk Alle i Hadsten	2.618	0	0	0
A-406	Tilbygning til Stationsstræde 51 i Hadsten	2.950	0	0	0
A-408	Etablering af sundhedscentre i Ulstrup og Hinnerup	3.500	1.150	2.000	2.100
A-410	Renovering og vedligeholdelse af klinikker og tandlægeudstyr	0	500	500	500
Forslag til anlæg: Social- og Sundhedsudvalget i alt		19.558	8.370	10.265	16.378
Kultur- og Fritidsudvalget					
A-602	Etablering af fodboldbaner	0	1.500	1.500	0
A-603	Etablering af Kreativt hus i Sløjfen	750	0	0	0
A-604	Forbedring og udvikling af de kommunale haller	500	500	0	0
A-605	Initiativer i forlængelse af friluftstrategien	300	500	500	500
A-607	Anlæg i landsbyerne	200	200	200	200
Forslag til anlæg: Kultur- og Fritidsudvalget i alt		1.750	2.700	2.200	700
Beredskabskommissionen					
A-701	Ny brandstation i Hadsten	3.950	0	0	0
Forslag til anlæg: Beredskabskommissionen i alt		3.950	0	0	0
Forslag til anlæg i alt		148.778	88.193	79.690	79.203

Til de foreslåede anlægsprojekter er der nedenstående præciseringer. Der henvises i øvrigt til de tilrettede og nye blokke.

A-216 Renovering af broer

I 2016 afsættes der ekstra 160.000 kr. til en undersøgelse af mulighederne for at ombygge broen over Gudenåen i Ulstrup med henblik på at give broen et mere moderne udtryk og trafikanterne et bedre udsyn over Gudenådalen.

A-233 Pulje til indeklimaforbedringer i kommunale bygninger

I 2016 skal der indenfor den økonomiske ramme laves en overordnet vurdering af, hvor der med fordel kan gennemføres indeklimaforbedringer i de kommunale bygninger. Vurderingen skal blandt andet indgå i prioriteringen af de anførte ventilationsprojekter i blok A-235.

A-408: Etablering af sundhedscentre i Ulstrup og Hinnerup

Den afsatte anlægssum til etablering af nye sundhedscentre er udvidet med 750.000 kr., som målrettes etableringen af en tandklinikfunktion på sundhedscentret i Ulstrup. Klinikfunktionen muliggør, at børn og unge i Ulstrup kan gå til forebyggelse og lettere tandbehandlinger lokalt. Etableringen af tandklinikfunktionen betyder, at der ikke afsættes resurser til renovering og vedligehold af klinikker og tandlægeudstyr i 2016.

Sundhedscentret på Ulstrup Skole planlægges taget i brug i 2017, mens sundhedscentret i Hinnerup udskydes til 2019.

4.1. Nye anlægsblokke

A-237ny Etablering af boliger til flygtninge

Den generelle boligsituation på flygtningeområdet betyder, at det er nødvendigt at etablere et antal kommunalt finansierede boliger. Der planlægges etableret 29 pavillon-boliger (9 enkeltboliger og 20 familieboliger) samt 16 mindre almene boliger.

Til at løse opgaven afsættes et anlægsbeløb på 11,2 mio. kr. i 2016 samt afledte udgifter på 1,2 mio. kr. i 2017-19.

5. Budgetforslagets samlede økonomi

De fremlagte forslag til reduktioner og udvidelser samt forslag til skattefinansierede anlæg i 2016 og overslagsårene resulterer i følgende samlede økonomiske oversigt på det skattefinansierede område ekskl. jordforsyning og brugerfinansierede områder:

Økonomioversigt budgetforslag 31. august 2015				
Skattefinansieret område				
Mio. kr.	2016	2017	2018	2019
Ordinære poster				
Finansiering	-2.641,8	-2.690,9	-2.723,2	-2.751,6
Drift	2.570,9	2.583,6	2.587,6	2.590,9
<i>Reduktioner</i>	-36,2	-39,0	-40,2	-41,2
<i>Udvidelser</i>	22,6	23,2	22,5	24,4
<i>Forudsat tilbageførsel af omprioriteringsbidrag</i>		-10,0	-20,0	-30,0
Pris og lønstigning		51,2	100,7	152,5
Renter	3,7	5,3	6,3	7,1
Ordinære poster i alt	-80,8	-76,6	-66,3	-47,9
Særlige poster				
Anlæg	148,8	88,2	79,7	79,2
Teknisk budgetpulje - overførsler ml. årene	10,0	10,0	10,0	10,0
Mindreudgift til tjenestemandspensioner	-5,5	-5,5		
Ekstraordinært finansieringstilskud	-12,5			
Ekstraordinært tilskud folkereformen	-4,0	-2,0		
Mindreudgift - forsikrede ledige	-7,0	-7,0		
Særlige poster i alt	129,8	83,7	89,7	89,2
Finansposter				
Lånoptagelse	-44,4	-15,3	-11,3	-11,3
Afdrag på lån	21,9	24,0	25,5	26,7
Kort og Langfristede poster	-10,5	-10,4	-10,4	-10,3
Finansposter i alt	-34,5	-3,2	2,3	3,6
Resultat ekskl. Jordforsyning og ældreboliger	16,0	5,4	27,2	46,5

6. Den fortsatte budgetproces

Med henblik på at give de decentrale arbejdspladser bestyrelser, ledelse og medarbejdere de bedste vilkår for at fremkomme med høringssvar udsendes budgetforslaget til høring 3. september 2015.

Høringsfristen er fastsat til 16. september 2015. Høringsmaterialet fremsendes elektronisk til Job og Økonomi via budget@favrskov.dk.

Umiddelbart efter den endelige godkendelse af budgettet 6. oktober 2015 tager administrationen fat på den konkrete udmøntning af budgettet.

Herunder fremgår **den detaljerede plan** for den fortsatte budgetproces:

- 3. september 2015 udsendes budgetforslag 2016-19 til lederne af de kommunale arbejdspladser med henblik på behandling i
  - bestyrelser/brugerråd
  - MED-udvalg/personalemøder
- 3. september 2015 udsendes budgetforslag 2016-2019 til de hørigsberettigede parter (Ældreråd, Handicapråd, Folkeoplysningsudvalg og Landsbyrådet mv.). Samtidig offentliggøres budgetmaterialet på www.favrskov.dk.
- Borgermøde kl. 19.30
  - 9. september 2015 på Hadsten Skole (festsalen) i Hadsten
- Politisk behandling
  - 2. september 2015, 1. behandling i Økonomiudvalget.
  - 8. september 2015, 1. behandling i Byrådet
- 16. september 2015 – frist for aflevering af høringssvar fra kommunale arbejdspladser og andre hørigsberettigede parter.
- 23. september 2015 – frist for aflevering af politiske ændringsforslag.
- Endelig politisk behandling
  - 29. september 2015, 2. behandling i Økonomiudvalget
  - 6. oktober 2015, 2. behandling i Byrådet